

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 l. — kr.
Félévre . . . . . 5 " " "
Negyedévre . . . . . 2 " " "
Egy hónapra . . . . . 1 " " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

1000 szavas hasábos petit sorozat 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többes számú hirdetések alkú szerinti jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-díj minden külön bejegyzésért 30 kr.

Népgyűlés Böszörményben.

(T—s) A szabad akarat mindenkor módot talál arra, hogy kifejezést nyerjen. A szellemi békókat, legyenek azok bármily szorosak, letöri, összezuzza.

A parlament viszonyai ez idő szerint nagyon szomorúak. Az a hely, mely hivatalosan, hogy a nemzet akaratát jutassa érvényre, egy Napoleoni erélyességét majmoló üres báb önkénye alatt áll és kénytelen úgy mozogni, ahogy rángatják — a vezetőjét.

A függetlenségi 48-as párt, mely mindenkor szigorú és kérhetetlen ellenőre volt a kormány tulkapásainak, ezuttal sem tudta és tudja ölebe tett kezekkel nézni, mikép ássa alá a hatalmon álló csoport a haza legszentebb jogait, anyagi alapját.

A parlament Magyarországon nem az a hely ma, ahol az ország érdekeit veszélyeztető támadások ellen a hazát meg lehessen védelmezni. Bánffy Dezső báró sokkal ügyesebben guzsba szorította pártját semhogy a tiszta meggyőződés avagy igazságérzet azt meg tudná ingatni.

A képviselőház ülésén az ellenzék

padsoirairól elhangzó beszédekét lázas figyelemmel kíséri az egész nemzet, de közönyösen veszi a hatalmasan, tunyán elterülő jobboldal. Az a szó «meggyőződés» ott merőben ismeretlen. Bánffy egyszerűen a bal szemével hunyorít és a pártja zugva harsogja tiltakozását, míg jobb szeme egy csekély intésre lelkesen hangzik fel a riadó «helyes»! Szomorú komédia!

Egy ország, melynek alkotmányának talpköve a sérthetlenséggel felruházott képviselőház, nagyon meg van akkor az alapjában támadva, ha épen ezen a helyen nyomják el a szabad eszmét.

Ideges félelemmel irtózik a magyar parlament «vaskezű» feje minden szótól amí felhangzik.

Minek is? Hat nem-e juttatott az égi gondviselés az ő koponyájába annyi bölcsességet, amennyi egy ilyen kis országocskának untig elég. Minek akkor a sok beszéd? Nem volna elég, hogy szavaznának, ha már épen muszáj?

Ilyen körülmények között vetették föl a függetlenségi 48-as párt köteleibe tartozó lelkes férfiak azt az eszmét, hogy a nép az egész nemzet adjon

véleményt akkor, midőn egy országos nagy és a jövőt önmagában viselő kérdéssről van szó, a parlament pedig nem áll olyan erősen, hogy önállóan, dróton rángatott szalmabábok utasításai nélkül tudjon — vagy merjen? működni.

Nyiregyházán folyt le múlt vasárnapon az első vándorgyűlés az önálló vámtérület és független magyar bank érdekében. Arról az eredményről, mely az egyöntetű lelkes akaratban nyilvánult hirt adtunk annak idején.

Holnap Hajdu-Böszörményben folytatja a megkezdett munkát, az intézőbizottság.

Kossuth Ferencz lesz első szónoka a népgyűlésnek, mely hivatalosan, hogy Hajdu-Böszörmény polgárainak szabad véleményét kifejezésre juttassa.

A függetlenségi párt nem állapodik meg ezen gyűlés után. Folytatása lesz máskor más helyen, míg az egész magyar nemzet vissza nem utasítja a kormány elnökének szerető gondoskodását, mely megfosztja attól, hogy saját véleménye szabad akarata szerint intézhessen önsorsát.

Az a lelkes akarat erő, mely a ma-

A két oláh.

No nézd csak ezt a két oláht!
Döcög az országúton át,
A két szekér egymás után,
Egy nyomban vánszorog bután.

Saroglyán széna van elég,
A selymes lankákról telék . . .
A második ló lám követ?
Az első mért oly östövér?

Első nyomán a második
Szénában ott gazdálkodik . . .
Magyar mögé ekép kerül
Az osztrák s hizik emberül.

Sebestyén diák.

Egy óra az erdőben.

— A „Debreczen” eredeti tárczája. —
Irtá: **Hermann Ottó.**

Tisztem és szenedélyem hozza magával, hogy sokat járok kél-k künn a szabadban. Szeretem a síkságot úgy, mint a hegyes-völgyes tájat; szeretem a mocsár hajlongó és hullámzó nádját úgy, mint a komor fenyeves, vagy a vidor lomberdőt. De hogyan van az, hogy annyira eltérek más emberek-

től és egy tájnak sem adok előnyt a másik felett?

A felelet igen egyszerű: természeti tudományal foglalkozom! Nincs pont az Isten egén és ege alatt, a mely a teremtő nagyságának csodálatra ragadó jeleit ne mutatná annak, a ki komoly tanulási szándékkal jár és kél a szabad levegőben.

Egyszer kirándulva szokott rovarász felszereléssel, utam a Szász-Fenes közelében elterjedő nádas mocsárhoz vezetett s ott elvégezve dolgomat, az idő engedte, hogy a monostori tölgyesbe, az ugynevezett zölderdőbe is elmehettem. A mint az országutat át akartam lépni, a véletlen úgy akarta, hogy egy ismerősömmel találkoztam, a ki szándékomat megtudván, így szólt hozzám: »Ugyan minek megy az erdőbe? hiszen ott nincsen semmi!»

Ugy-e merész állítás az a »semmi»? No, de megszoktam én már az ilyen ellenvetéseket s azt is, hogy ne hagyjak fel érettek szándékaimmal. Így történt az most is: elmentem a zölderdőbe!

Egy órai szorgalmas vizsgálódás és gyűjtés után kissé meglepett a fáradság; no, de ott állott egy tömör tövű tölgy, görcsös ágait szélesre kinyujtva, szép árnyékot vetve az alatta elterülő lágy moha szőnyegre; gyökerei ott, a hol a földbe ereszkedtek, kissé kidomborították azt úgy, hogy az egész a legpompásabb nyugvágygyal versenyzett kényelemre nézve, — sőt felülmúlta kies fekvésével.

Ledőltem tehát egy félórára. Pipám csakhamar füstölgött s a mély csendet nem zavarta semmi. Semmi; de csak néhány pillanatra, mert azon tul csak magam voltam csendes.

A tölgyfa alján, fejem közelében egy odú nyílását láttam s csakhamar odafordult egész figyelmem. A nap leáldozóban vala s arany sugaraival az erdő minden zugát pompás fényvel arasztá el; ekkor halk zaj hallatszott az odúból, mire egy egész sereg éjjeli yille tódult ki belőle, köztük a szép Gastro-pacha quercus, mely nyugalomban annyira hasonlít a tölgy száraz leveleéhez. De az est nem haladott még annyira, hogy az éjjeli pillangók rejtek helyeiket önként hagyhatták volna el. — Idegen okot sejtettem és azt nemsokára láttam is. Az ügyes, fúrge kis pille nagy óvatosan dugta ki fejét az odúból, szorgalmasan vizsgálta a környezetet. Megérezhette pipám füstjét, mert villámgyorsan tünt el ismét!

Letettem tehát a pipámat s a legnagyobb esendbea lestem a kedves kis állat újra megjelenését s mintegy öt perc mulva ismét ott villogott ki okos, sötét szemei az üregből. Bátorságot vett magának s ügyes szökéssel csakhamar eltűnt a tölgy lombházában.

Eszembe jutott akkor, hogy a tölgyfának, a rovarvilágból körülbelül negyven fellelte kártékony ellensége jutott osztályrészül, nem számítva azokat, melyek a szükségétől üzetve támadják meg. Eszembe jutott az is,

gyar nem z e t r é s z é r ő l eddig kifejezésre jutott önállóságunkat áruba bocsájtói ellen, diadalra fogja vinni az eszmét.

Bánffy báró bölcs gondoskodásának nem lesz meg a kívánt eredménye.

Nincs szükség az ő szeretetteljes gondoskodására, melylyel Magyarország önállóságát a kalmár asztalra dobja, és az árát — velünk akarja fizettetni!

A képviselőház ülése.

Nagy események előrevetik az árnyékaikat. A meginduló nagy kiegyezési hadjárat első előcsatározása tegnap folyt le a képviselőház üléstermében, még pedig oly kimenetel, mely minden más kormányra nézve végzetes lett volna, de mivel a Bánffy-kabinet teljesíti magát minden parlamenti illendőségen, sőt mint Apponyi Albert gróf tegnap az ellenzék viharos helyeslése között kifejtette, a mentális rezervációtól sem riad vissza, mindenre kész többsége pedig vakon követi e térére is, — az ellenzéknek csak egy nagy erkölcsi sikerrel kellett ezuttal megelegednie.

A tegnapi ülés napirendjére ki volt tűzve a Japannal kötött szerződés bevizsgálása. Apponyi Albert gróf a szerződés tartalma ellen nem emelt kifogást, de utalt arra, hogy Magyarország 1897. december 31. óta a külön vámterület állapottan áll és így nem czikkelyezhet be oly szerződést, melynek minden pontjában említés van tve az osztrák-magyar vámterületről. Ez állapottjának jogsultsága annál biztosabb, mert maga a miniszterelnök is kijelentette a múlt év december havában, hogy ő minden tekintetben elismeri Apponyi azon állapottjának korrektségét, mely szerint abban a pillanatban, a mikor Magyarországon az önálló vámterületi állapot bekövetkezett, idegen államokkal szemben együttes eljárás Ausztriával vámpolitikai kérdésekben közjogilag nincs megengedve.

Ez az állapott azonban a miniszterelnökre nézve ma már kényelmetlennek bizonyult és Apponyi felszólalása ellen foglalt állást. Érvek hiányában egy magánbeszélge-

lésre hivatkozott, melyet ő Apponyival folytatott és a melyből ő azt következtette hogy az önálló vámterületi alapon való állapotunk nem akadályozza azt, hogy Magyarország és Ausztria még most is folyton a közös vámterület alapján köthet vámszerződéseket. De ezenkívül még azt a merész állítást is kockáztatta, hogy a szerződés már azért is bevizsgálható, mert a két kormány előzetes hozzájárulása alapján a szerződés már tényleg perfectuálva van.

Lukács Gyula és Thaly Kálmán rövid felszólalása után — melyekben mindenben osztották Apponyi felszólalását és pártolták az általa beadott határozati javaslatot, mely szerint a szerződés vétessék le a napirendről és dolgoztassék át a jelenlegi állapotnak megfelelően. — Matlekovics Sándor állt fel, szólásra, azt fejtgetve, hogy a külügyminiszter által kötött szerződés ellen nem emelhetők közjogi kifogások, mert a külügyminiszter nem közjogi személy. Ez a kijelentés nem csekély derűtséget keltett a Házban.

Kossuth Ferenc: A 67-es ut nem sima ut, hanem igen göröngyös, melyen a t. 67-es urak igen gyakran botlanak.

Matlekovics is megbottlott egy göröngyben mert nagy tévedésben van. Pontról-pontra megczáfolja Matlekovics állításait. A bevizsgálást különben a magyar parlament még is tagadhatná, a mely esetben sohasem válnék törvénynyé az a javaslat. Rosszalását fejezi ki azirant, hogy a kormány nemcsak hogy a fennálló jogokat nem tartja tiszteletben hanem védi, hanem még azokat csorbítja is ott, ahol csak lehet. — (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Kegyetlenül bánt el a miniszterelnök állapottjával Horanszky Nándor, ki először is az ellen tiltakozott, hogy a kormány hozzájárulásával valamely szerződést perfectuálni lehetne. Addig, míg az országgyűlés nem ratifikálta a szerződéseket, azok egyszerű, minden hatalyt nélkülöző írást képeznek. De a mit a kormány a mai állapottjával inaugurrálni akar, az egyenesen közjogi államesiny, mely a magyar törvényhozással szemben fölforgatást, Japannal szemben pedig ugyszólván roszhiszeműséget involval.

Dániel Ernő báró [kereskedelmi miniszter a kérdés közjogi oldalához csak keveset mondott, ő inkább arra vállalkozott, hogy a

szerződést közgazdasági szempontból megvédelmezze, mely oldalról tudvalevőleg senki sem támadta meg. Egyébként kijelentette, — hogy nagyon sajnálja, hogy közjogi szempontok miatt így veszélyeztetik a szerződés közgazdasági érdekeit.

Minthogy az Apponyi által beterjesztett határozati javaslatot husznál több képviselő írta alá, őt zárszó illeti meg. A nemzeti párt vezére nagy felháborodással utasította vissza a miniszterelnök harczmodorát, hogy egy bizalmas magánbeszélgetésben elhangzott nézetből kovácsol érveket akkor, mikor a miniszterelnök ur nagyon jól tudja, hogy az ő (Apponyi) szája lá van pecsételve, mert neki nem szokása ily magánbeszélgetéseket itt a Házban visszaadni, pedig a miniszterelnök akkor sokkal több olyan dolgot mondott, a mikből sokkal inkább lehetne érveket kovácsolni. De ezt végezte el a miniszterelnök ur magamagával. Ma csak az tűnt ki, hogy a miniszterelnök ur az önálló intézkedésről szóló javaslat elfogadásánál elfogadta a nemzeti párt támogatását és szavazatát azzal, hogy az ő és Apponyi állapottja között eltérés nincs most pedig kiséül, hogy a miniszterelnök ur felfogása megis csak különbözött az Apponyiétól, de ez nem akadályozta őt abban, hogy a támogatást a k k o r visszautasítja. Ez nem egyéb mentális resrvationál. Hogy a miniszterelnök ily eljárásra képes, azt meg fogja jegyezni a jövőre nézve.

Apponyi hangja szinte reszkedett, a mikor e kemény dolgokat Bánffy arcába vágta, a miniszterelnök pedig válaszában csak két kijelentésre szorítkozott. Azt beismerte, hogy helytelenül járt el, amikor egy magánbeszélgetésre hivatkozott, de azzal mentette magát, hogy ebben őt roszhiszeműség nem vezérelte. Egyébként ma is azt állítja, hogy az önálló vámterületi jogi alapján állunk, de azért lehet a közös vámterületi alapon álló szerződést kötni.

A vitát ebben az izgatott hangulatban fejezték be. Az elnök elrendelte a nevszerinti szavazást, melynek eredménye az lett, hogy 128 szóval 40 ellen Apponyi határozati javaslatát elvetették.

Az ülés további folyamán még két kisebb törvényjavaslatot intéztek el minden vita nélkül.

hogy e rovarvilágban mily roppant nagy a szaporodás, mert egyetlen egy növénytetű (levelész) öt nemzedéket ér el tavasztól őszig s az utolsó nemzedéknek száma öt vagy hat millió növénytetű! Hogyan eshetik hát, hogy a tölgyfa, melynek árnyékában épen pihenek, évszázadokon át állhatott ellen a rovarok támadásainak és századok mulva még sűrű lomb ekesíti koronáját, töve pedig és ágai még mindig győzedelmesen daczolnak a viharral? Hogyan lehet, hogy az oly roppant mértékben szaporodó falánk rovarsereg nem emészette fel s a pusztításnak alig hagyta nyomát rajta?

Nem kellett sokáig bajlódnom e kérdések megfejésével, mert a feleletet csakhamar világosan szolgáltatta a teremtes jóságos Úra teremtményei által.

Egy hangozó, teljes szólam hangzott a közelben, s tölgyemre reászállott a zöld harkály, vagy zöld külű. Az erdő e szorgalmas munkása, a ki talán éjjel is dolgoznék, ha a bagoly szemével rendelkezhetnék, nem törődött sokat a kérég apróbb, sűrű repedéseivel, hanem szorgalmasan kopogtatott ékforma csőrével a kérégre, s a hol a tompa hang ürességet arult el alatta, ott rögtön hozzálátott a faragáshoz, jól tudva, hogy ott tanyáz és rombol a falánk lárva serege, melyet felkeresni és irtani az ő természetes feladata. Miután tölgyemen elvégezte, atszállott a szomszéd fára folytatva dolgát. Ekkor tölgyemre szállott a kis harkály (certia), mely nem nagyobb egy esznel. Finom, hajtott csőrével nem vágdalhatta a kéréget, de annál szorgalmasabban szedegette az apró rovarokat a re-

pedésekből s a kérég görcei közül. Ha egy vonalon elvégezte dolgát, alászállott s más vonalon kezdte: ő és elődje: a harkály, mindig alulról felfelé haladva végezték munkájukat és mindig csak függőleges irányban. Tovább repült ez is, de nemsokára egy vonatott hangos fűty jelentette a nagy ügyességű, örökké munkálkodó csuszka (sitta) jelenlétét s a mit ágon-tövön a két elődje nem érhetett el, azt ő könnyű szerével rakta begyébe.

E kékes hátú és rózsaszínes hasú, mintegy vörös nagyságu eleven madárkának mindegy, akár felfelé, akár fejjel lefelé vízirányosan vagy függőlegesen kusszék; akár szedésre, akár faragásra kerül a dolog, ő mindenben mester, s ügyes vagy szerencsés rovar biz az, a mely menekülni bír üldözése elől.

Ez a három munkás ugyancsak megtakarította a tövet és nagyobb galyat a kártékony rovaroktól! A tölgyfa tetején azalatt ott ült a légykapó szürke kötöcsében s mindent, a mi legyforma volt s a fára akart szállani, röptiben nagy ügyesen elkapkotta, oldalt sertéssel ellátott kampós széles csőrével. A czienege ott kószalt a legvékonyabb galyak csucsain, hol rajtok ülve, hol lábánál fogva felkapaszkodva, mindent kikutatva ahol csak rovarnak vagy tojásnak nyomát sejtette.

Nemde világos felelet volt ez magamhoz intézett kérdéseimre! A természet bölcs alkotója nem teremtett semmit, aminek fenntartásáról ne gondoskodott volna a legczélszerűbben. A jelenete s továbbá világos bizo-

nyiteka a természetben mindenütt észlelhető munka elosztásnak, nehogy az egyik vagy másik lény túlterhelve legyen feladatával. E munka elosztás emlékeztet az okkal-móddal és fontolva dolgozó szorgalmas iparos mesterre, aki munkás legényei között úgy osztja el a munkát, hogy minden legényének bizonyos ügyességét veszi igénybe, jól tudva azt, hogy az ily módon elosztott munka gyorsan halad és jól végződik.

Izy osztotta el a munkát a természet bölcs mestere teremtményei között is. — A harkály hiába kísértené meg a repülő légyfogdosást, mert testének alkotása tisztán csak faragásra és kuszva haladásra van alkotva; és magától értetődik, hogy a légykapó sem helyettesítheti a harkályt. A czienege, hogy ha megkísértené csuszka módjára, fejjel lefelé kuszni, lebuknék a földre. De a csuszka sem végezhet semmit a hajlongó, vékony ágak csucsain és a hajlott csőrű kis harkálynak is olyan feladat jutott, melyet csak éppen ő végezhet sikeresen. Ezeknek az ernyedetlen munkásoknak köszöni a tölgyfa leginkább, hogy évszázad mulva már teljes erejében áll fenn s köszönhetem én, hogy lombjával árnyékot velett pihenésem helyére. E munkásoknak köszönhetem, hogy az isteni gondviselésnek oly magasztos és világos jeleit láthattam.

Védjük tehát e kedves kis szárnya-otát (hisz elegen üldözik botorul) s né higyjünk azoknak, akik azt állítják, hogy az erdőben semmit sem lehet látni!

A háboru.

Az amerikai hajóraj már e hó 27-én, d. u. 2 órakor elindult Hongkongból, a spanyol hajóraj pedig e hó 26-án eleibe indult Manillából.

Hongkongból Manillaig mintegy 2 napra elnyúló ut vezet, úgy hogy az amerikai hajók már ma delben Manilla elé érkezhettek.

Ma éjjel, vagy holnap reggelre aligha nem megérkezik a hire az ellenséges hajók összehúzódsának a Filippi vizeken, avagy pedig, ha a spanyol hajók, úgy mint Kuba előtt, most sem keresik, vagy nem óhajják a nyílt tengeren való döntést, Manilla blokádjáról kell hírek érkeznie.

A spanyolokra nézve a Filippi szigeteken sokkal kedvezőtlenebbek a viszonyok, mint Kuba szigetén Kuba erős helyőrséggel bíró zárt szigetszertek és amíg a spanyol Hottát az Atlanti oceánról el nem űzik, 2-3 hét alatt segítséget kaphat az anyaországból, míg Spanyolországból Manillába csak körülbelül ugyanannyi hónap alatt lehet eljutni. A spanyol őrség tehát itt legfőképp a saját erejére lesz utalva és azzal lehetőleg gazdálkodnia kell.

A fölkelést, amely Manilla fővárosa ellen irányul, valószínűleg már hosszabb idő óta támogatják az amerikaiak pénzzel és fegyverrel.

Madrid, ápr. 29. Blanco tábornok hivatalos távirata azt mondja, hogy az ellenséges hajóraj ugyanabban az állásban van, mint eddig volt. Egy része keleti irányban a Nicolas-csatorna felé távozott. Egy ellenséges hajó Dimas (Pinar del Rio tartomány) előtt hajótörést szenvedett. Három másik hajó annak szabaddá tételén munkálkodik. Önkéntes csapatok őrzik a tengerpartot.

Az Imparrial havannai távirata jelenti, hogy a felkelők megtámadták Artemisát, de visszaverettek.

Berlin, ápr. 30. A B. Tageblattnak egy madridi távirata szerint a spanyol hajóhad elhagyta a Cap-Verde szigeteket. A hajóparancsnokok lepecsételt parancsot vittek magukkal, melyet a 23-án tartott haditanács küldött meg az admirálisnak. A páncélos hajók csak 18 napra való szemet vittek magukkal, a mi nagyobb expedícióra semmiképpen sem elegendő.

London, ápr. 30. A White-Stare hajózási vállalat Majestic nevű hajója, a mely Queenstownba érkezett, azt jelenti, hogy már szombaton éjjel körül minlegy 1700 mérföldnyi távolságban, Queenstowntól nyugatra egy spanyol cirkálóhajót és 4 torpedócsónakot látott. A hajók teljes gőzerővel haladtak. Nyugaton nem látszott semmi fényjelzés, így tehát a Majesticről nem vettek tudomást.

A sötétben lehetetlen volt a hajók neveit fölismerni, de aligha nem ugyanazok a hajók voltak, a melyeket már Peeland jelzett és a melyeket a Cadixból elindult Hottának tartottak. Ha ez tényleg így van, a filottának abban az időben, a mikor a Majestic látta, az atlanti gőzöskkel kellett volna találkoznia. A flotta 30 napra volt élelmiszerekkel ellátva, a mikor Cadixot elhagyta. — A hajórajnak e szerint igen közel kell lennie az amerikai parthoz és bármely pillanatban a legfontosabb események várhatók.

London, április 29. A Filippi-szigetek vizein állomásozott spanyol flotta a Mirs-öbölből elindult amerikai hajórajnak elibe megy. Az első komoly akció tehát már holnapra várható.

Madrid ápr. 30. A Mexikóban élő spanyolok a spanyol kormányhoz táviratot küldtek, amelyben fölajánlják, hogy Kubába mindenféle élelmiszert küldenek. A Filippi szigeteken levő papi rendek gondnokai, a kiket a kormány gyűlésre hívott össze, kijelentették, hogy az utolsó dollárig mindent, a mi egyházi kincsük csak van, valamint az utolsó rizs szemet és magtári készletüket odaadják Spanyolország védelmére.

Madrid ápr. 30. A Compania Transatlantica hajóinak kapitányai kínálkoznak, hogy az ostromzár dacára közvetítik a postaforgalmat Spanyolország és Kuba között.

London ápr. 30. A Morning Post szerint amerikai követünk, Hängelmüller br. tiltakozott az amerikai kormánytól a spanyol kereskedelmi hajók elfogása ellen és tiltakozását legközelebb hivatalos formában írásban is benyújtja.

Három nagy raktár, a melyekben a kormány tulajdonát képező robbanó anyag volt felhalmozva, délután légből röpült. Két ember megöletett, néhányan megsebesültek. Több embernek nyoma veszett.

Azt hiszik, hogy a robbanást spanyol kémek okozták, mert az utóbbi időben a raktárak környékén gyanus embereket vettek észre.

London ápr. 30. Tegnap történt meg a spanyoloknak és az amerikaiaknak első összehúzódsága. Három amerikai hajó, a páncélos cirkáló Newyork (8200 tonna, 26 nagy és 11 gyorstüzelő ágyu), a kettős tornyu monitor Puritan (6060 tonna, 15 nehéz és 10 gyorstüzelő ágyu) és a cirkáló Cincinnati (3213 tonna, 19 nehéz és 5 gyorstüzelő ágyu) megjelent a matanzási öbölben és az ottani parti útegekkel felőráig tartó tusát vívtak.

Rendkívüli közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, ápr. 30.

Debreczen szab. kir. város törvényhatósági bizottsága ma d. e. Gróf Dégenfeld József főispán elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tartott. A tárgysorozat 4 pontból állott, egymint 1. Führer Zsigmond fia nyiregyházi vállalkozó cég felebbezése a 3116/98 számú közzállításra vonatkozó tanácsvezzés ellen. 2. A sertésvásártér rendezése folytán szükséges területeknek a város részére megszerzése tárgyában, első ízben névszerinti szavazás útján határozathozatal. 3. Az Áron Miksa-féle 1717 sorszám alatti házastelek és ondódi földje megvételének másodizbeni névszerinti szavazás útján elhatározása. 4. A Széchenyi-utca 1804 sorszám alatti Antal (Adler)-féle házasteleknek másodizbeni névszerinti szavazás útján a város részére megvétele.

A tárgysorozat 2-3-4 pontjában foglalt ingatlanok vételének névszerinti szavazás útján való elhatározása lett volna a közgyűlés főbb tárgya. A közgyűlés ezen ügyekben nem volt határozatképes a megjelent bizottsági tagok csekély száma miatt.

Ezen tárgyak a májusi rendkívüli közgyűlés napirendjére lettek kitzúve.

Hajdu Gyula tanácsnok előadja Führer Zsigmond fia nyiregyházi vállalkozók felebbezését a téglaszállítás tárgyában. A tanács javaslatára a közgyűlés a felebbezést egyhangulag elvetette.

A sertésvásártér rendezése folytán szükséges területnek a város részére megszerzése tárgyában főméről a felekkel tárgyalásba lépett. — Földtulajdonosok részben mérsékelt árat kérnek, részben tulsokat követelnek, úgy hogy valószínűleg kisajátítás válik szükségessé.

A közgyűlés fél 11 órakor ért véget.

Szerelem és szociálizmus.

— Eljegyzés — vörös májussal. —

A nagy publikum, amikor szociálistákról beszélnek, maga elé képzel egy kék zubbonyos, német keppi-s, éktelenül vad alakot, aki nyolcz órai alvás és nyolcz órai szórakozás alatt egyebet se csinál, mint izgat és kiabál. Mindenik zsebe tele van szociálista röpiratokkal és állandóan készletbe helyezett bombákkal.

Hát persze a szociálisták nem ilyenek. Nincenek örökké a Lassale és Marx-féle tanokkal elfoglalva, és vannak perczek, amikor — ép úgy, mint a bourgeois emberei gyöngéd érzelmek hatása alatt vannak és regényeket élnek át. Ezek a regényeken azután érdekesen bonyolódik össze a kettő: szerelem és a szociálizmus. Mert a szerelem nem a bourgeois kiváltsága, mint pl. a szavazati jog és a tőke: részük van abban a szociálistáknak is.

Nemrégiben a fővárosban irtak egy ily regény egyik aktu-áról. Egy fiatal szociálista: Kalmár Henrik a menyasszonyával rendőri fedezet mellett, az elvtársak üdvözlésével esküdt meg. Az esküvő után pedig eltolonczolták az új férjet . . .

Aradról most egy sokkal érdekesebb szociálista regényről veszünk hírt. Addig is, míg valaki a méltó, poetikus alakba nem öltözteti, a száraz riportnyelven ismerteljük a regény fejezeteit:

Nemrégiben szabadult ki a nagyváradi kir. törvényszék börtönéből Schusztar Ede, a Munka Öre egyik volt szerkesztője s az aradi szociálisták egyik vezetője. Megirtuk annak idején, hogy mért kellett ülnie: A lapjában erősen megtámadta Nagy Mari varróút, mert méltánytalanul bánt el egyik varrólánnyával, Popovics Jusztival. A támadásért Nagy Mari sajtópórt indított Schusztar Ede ellen, akit a nagyváradi esküdtszék negyven napi fogházra ítelt.

Ez a Popovics Juszt, a ki egyébként csinos, szép fiatal leány, — most Schusztar Ede menyasszonya. Nem tudni: úgy történt-e a dolog, a mint a romantika szabályai mondják hogy a menyasszonynak a negyvennapos fogság szenvedés volt az ára, — vagy Schusztar már az inkriminált cikk megírásakor szerete-e a lányt? Most már minden meg van a boldogsághoz, s már kitzútké az eljegyzést. Itt következik a dolog legérdekesebbje:

Hogy az eljegyzésen meglássék, hogy a vőlegény szociálista vezér, az eljegyzést — május 1-ére tűzték ki. Az eljegyzésre az elvtársakat hívták meg, még pedig ezzel az érdekes eljegyzési kártyával:

Valamennyi ország munkásai egyesüljétek!	A munkásság az a szikla, amelyen a jövő temploma épül!
Marx.	Lassale.
A r a d,	
1898. Május 1.	
*	
Popovits Juszt	Schusztar Ede
jegyesek.	
*	
Jogot a népnek, munkásnak hazát!	Még kér a nép, most adjatok neki! Petőfi.

Természetesen ez mind vörös betűkkel, erős vörös szegélylyel van nyomtatva. Az eljegyzési kártya hátlapja pedig ez:

Összetartásban rejlik az erő.	
A r a d,	
1898. május 1.	
*	
N e m z e t k ö z i m u n k á s ü n n e p.	
*	
Egybekelésünket elvtársaink tudomására hozzuk.	

Ezt az eljegyzési kártyát az elvtársak megkapták és a Popovics Juszt eljegyzése olyan fényes ünnep lesz, hogy két hónapig is beszélnek róla. Hanem igazán stilszerű és sikerült talán csak akkor lenne, ha ezt is, mint a Kalmár Henrik esküvőjét, rendőri fedezet alatt tartanák meg . . .

Színház.

Az ítélet.

Eredeti szomorujáték 4 felvonásban írta: Zivuska Jenő. Színpadon először a debreczeni városi színházban 1898 évi ápr. hó 19-én.

Közgazdasági cikket olvastam nemrégiben. Braun Sándor nemzetgazdász tollából került ki és szólt a velencei kalmárról, annak főalakjairól Sylocról és Antónióról. Sok esztendővel ezelőtt írta meg az ő drámáit néhai jó Shakespeare János. A modern járvány, a járványos modernség irtózik az antikától, a Klasszikust pedig felve emlegeti. Es teljesen modern ember, akinek agysejtjeit a számok töltik el Shakespeare darabját veszi elő abból írja meg a középkori Velence kereskedelmének a bírálatát.

Zivuska Jenő is erősen Shakespeara hatása alatt írta meg darabját és ez talán a tegnapi színpadon került szomorujáték legnagyobb hibája. Shakespeare az ő hatalmas erejével oly annyira hatalmába ejtette a fiatal szerzőt, hogy az ítélet halvány utanzatta törpül össze, melyből hiányzik az ami a szerző gondolatvilágából új, mint egyéni jött volna érvényre vagy szenvedett volna bukást.

Az ítéletben a szerző önállóságának, saját magából merített erejének nyomát sem találhatjuk.

Anélkül, hogy a plagizálásnak csak árnyeka is vetődne munkájára, mégis Shakespeare alakjai járnak kelnek a színpadon; a jelenetek pedig mind ismerősök.

Pedig észrevehető a szerző igyekezete, melylyel alakjaival most igyekezik tenni, mint amit azok Shakespeare drámaiban cselekszenek. Nem valamit csináltak velők, hanem csak mást.

A vén kalmár, a lánya, a büszke nemes, az alattomos lovag, a könnyelmű ifjanczok, a fecsegő kádár, mindmegannyian régi ösmérsők.

A darab meseje is nehezen halad előre, hiányzik belőle az egyöntetűség, gördülékenység. A valószínűség is erős ellentétásra talál. Nathan pénzvagyát valószínűtlenné teszi Francesco iránti szeretete is.

A darab meseje különben azon fordul meg, hogy Nathan pénzzel megvesztegetve visszavonja azt a vádat, mit panaszképpen Francesco lovagnak elmondott, mely szerint egy lovag őt meglopta. Francesco ezen panasz alapján egyik lovagot lopással vádolja, de miután Nathan meg lett vesztegetve. Balint a tolvaj egy barátja által, a vádat a tövénysek előtt letagadja, Francescot mint rágalalmazót száműzik örök időkre és Balint lovagnak kitelése nyílik, hogy olyneri Brigitta, Francesco menyasszonyának kezét.

Francesco távozóban szamuzetése helyére találkozik Balinttal, ki számára a tört vetett s azt leszurja. Halálra ítélik. A börtönben mérget iszik s midőn menyasszonya s bírái hűl hozzák, hogy igazsága kiderült, Nathan a leiki-meretfurdalások által kinezva megvallootta álnokságát, — már haldoklik.

Az olasz törvények tudvalevőleg a tizenhatodik században nem engedték meg zsidónak a vadolást, vagy tanuskodást. Ezen Zivuska úgy segített, hogy alkottatott a tizek tanácsával egy praecedeust, mely Nathánnak a tanuskodást megengedi.

A mesével semmi összefüggésben nem álló Thirza és Lolla szerelmi története elég ügyesen van megkombinálva.

A darab sikert nem aratott, bukásról sem lehetett beszélni. A közönség hidegen fogadta s a tapsok javarészt a szereplő színészeknek szóltak, kik közül első sorban Fenyérit kell megemlítnünk. Hatásmában, erővel játszotta meg Nathán szerepét és sok jól megérdemelt tapban volt része, Vidor Dezső a gonosz Balint szerepebe nagyon sok valószínűséget öntött. Hatalmas ezüst koszorút nyújtottak fel számára a zenekarból. Vidor Dezső a debreczeni közönségtől meg is érdemelte a rokonszev eme nyilvánulását. Mükö-dése alatt igaz művészettel bilinesítte le mindenkor a közönséget.

Halmi Margit (Thirza) és Tanay Frigyes (Lolla) ügyesen játszottak meg kis szerepeiket.

Halmi Margit Thirza örületes jelenetében nem arathatott igaz hatást. Nem jétéka, de a jelenet valószínűtlensége az oka annak. Nemes hévvel szavalt Komjáthy. Szép volt Fai Flóra Rubos jóízű volt egy szószátyár varga szerepében.

A darabot ma megismétlik.

Tom.

Ujdonságok.

Betiltott népgyűlés.

A Hajdu-Böszörményben holnapra tervezett népgyűlést mely az önálló vámtérület és a független magyar bank érdekében lett volna megtartva, mint a p u n k z á r t a k o r értesülünk a belügyminiszter betiltotta.

A törvény betűjében kapáskodott ezuttal is a szabad vélemény megnyilatkozásától remegő hatálo m. — Azt használta fel a népgyűlés betiltására, hogy a szocialisták ellen beadott körrendelet tiltja május elsején bármilyen értekezlet vagy gyűlés egybehívását.

Félt, hogy az igazság olyan hangon hangzik fel ez napon, ami kellemetlen lesz az ő főleiknek.

Nem gondolnak arra, hogy május nem csak egy nappól áll és az eszme kifejezést nyerhet másodikán és ötödikén vagy bármely napon is.

A Hajdu-Böszörményben tervezett népgyűlés napokkal halasztást nyer ugyan, de nem gondolja azért a belügyminiszter, hogy a függetlenségi párt által megkezdett akciót ez haladásában megakadályozza.

Debreczen város főispánjához érkezett tegnap a belügyminiszter távirata, mely a hajdu-böszörményi népgyűlés megtartását betiltotta.

A távirat a következő volt:

Gróf Dégenfeld főispán

Debreczen.

Hivatkozással a május elsején megtartandó gyűlések betiltásáról szóló rendeletre utasítom, hogy a Hajdu-Böszörményben vasárnapra tervezett népgyűlés megtartását hatóságilag uton tiltassa be.

P e r c z e l.

A főispán természetesen nem is keselt ezt az utasítást végrehajtani és sürgősen adta ki az erre vonatkozó rendeletet H. Böszörmény főkapitányának.

A rendőrség értesülve a belügyminiszter táviratáról, rögtön köztudomásra hozta a tervezett gyűlés elhalasztását.

* **Isteni tiszteletek.** A holnapi napon az ev. ref. templomban Csutorás Albert, kis templomban Szilágyi Imre, Új templomban K. Tóth K., Ispótliban Mitrovics Gy. mondják a szonoklatot az ágost. hitvallásu ev. templomban délelőtt 1 órakor Hajasz Lajos bitoktató predikál.

* **Színész esküvő.** Tanay Frigyes színtársulatunk bonvivánja május 2-án esküszik örök hűséget bájos menyasszonyának Halmi Margitnak.

* **A város zárszámadása.** Mint tegnap említettük, Debreczen város zárszámadása készen van és közszemlére tették ki a számvevő hivatalban. Addig is, míg városunk múlt évi pénzügyi helyzetét feltüntető eme számadásokat és a mérleget kimerítőbben ismertethetjük, közöljük a rendes és rendkívüli bevételek és kiadások végösszegeit amint következik:

bevétel **1.990,069** frt 65 kr.

kiadás **1.988,053** » 52 1/2 kr.

maradvány **2016** » 12 1/2 »

* **Ev. ref. iskola levegője.** A kerületi orvos látó határától messze, messze, majd a Nagyerdő alatt van az a csoport kulturális épület, az árok utcái iskolaszobát, hol kerületi orvos bizonyosan nem jár, mert miután lapunk egyik barátja bizonyoságot tehet, ha járna, nem tühethné el azon közbotrányt, undort gerjesztő állapotot, hogy a már százezrek a sajtóban is megénekelt „Árok” utcái árok bűzhödt kvakájait az utkarparókkal ki nem takarítottatná. Ezer gyermek jár ott mindennapi ismétlő iskolába, kiseddodódába s nézze meg bárki, hogy ha a kut utca felől a tantermeket szelölöztetik, minő levegőt kapnak a gyermekek. Május elseje a költözökös meghatározott napja. Ott a külső soron költözökös is a szegény nép nyakra főre. De hát drága a talyigás ilyenkor s szabadulni akar a felesleges sportekák elszállításától, a szegény nép, s felesleges piszkait rongyait az iskolák ablakai előtt elvonuló árokba hordja. Az aztán erjedésnek indul egy pár döglött macska társaságában s egy-egy értelmes gyerek kétségbe vonja, ha tanítója azt magyarázza, hogy a tisztja, üde levegő az ablakon jön be szellőztetéskor. Hogy csatornát nem húzat ide a városi tanács, holott egy pár száz lépésnyire van hozzá a csatorna hálózat egyik végpontja, azon is csodálkozunk, de hiszük ez azért van, hogy az általános csatornázás terve szerint a külvárosok egy pár decennum múlva kaonak csak csatornát De ha csatorna nincs is, az határozottan megkivánjuk, hogy havonta az utkarparókkal e ronda árok szennyétől kitakarassék s a kerületi orvos ne sioe curának tekintse ez iskolák közegészségi viszonyait.

* **Klapka édesapja.** Bizonyára kevesen tudták meg eddig, hogy a komáromi hős: Klapka tábornok édesapja az abszolútizmus korában évekig Aradon lakott és ott halt meg. Most jelent meg Szinyei József nagy munkájának a „Magyar írók elelete és munkái” című műnek legújabb füzeté, melyben rendkívül érdekes Klapka tábornok édesatyjának, Klapka József temesvári polgármester és nyomdatulajdonos életrajza, ki szintén írogató németül. Ezek az életrajzi ada ok javarészt ismeretlenek voltak eddig. Klapka Józsefnek három felesége és a két első feleségétől hat gyermeke volt: a legfiatalabb volt György. Klapka József 1805-ben részt vett a nemesi felkelésben. Temesvár város 1819-ben megválasztotta polgármesternek és 1832-ig az is maradt. Ő indította Temesváron az első lapokat s V. Ferdinand erdemei elismerésül 1841-ben neki és gyermekeinek megadta a magyar nemességet. 1849 szeptemberében a Komáromot körülzáró Haynau megengedte neki, hogy az osztrák hadsereget át a várban mehessen fia lakására. Klapka József ezután visszavonultságban élt Aradon és 1863 május 11-én halt meg 77 éves korában. Gyermekei közül csak Julia, Ötvös Józsefné el Temesvárban.

* **Imre Lajos temetése.** Az öngyilkos gazdász gyászoló édes anyja öv. Imre Józsefné a végzetes lövést meghallotta a távolban s sietve jött szeretett fia ravatalához. — Kívánsága szerint haza szállították Miskolcra, hogy ott szülővárosában helyezzék örök nyugalomra. Az öngyilkos tanuló társai igyekeznek a bánatos anyát vigasztalni, hisz a szenvedéstől váltotta meg a halál.

* **Gróf Tisza Lajos a reformátusoknak.** Gróf Tisza Lajos még halálos ágyán sem feledkezett meg a budapesti ev. ref. egyházzól, melynek 12 éven keresztül folyton egyhanguan megválasztott főgondnoka volt. Végrendeletében, melyben 8 milliót meghaladó vagyonának általános örökösévé gróf Tisza Istvánt teszi, nincs ugyan említés téve az egyházzól, de — mint értesülünk — a boldogult gróf utolsó perceiben szóbelileg aképp rendelkezett, hogy örökösai az ő nevén a budapesti ev. ref. egyháznál, valamint a főiskolánál is nagyobb összegű alapítványokat tegyenek a mint ezt a Tisza-családnak a ref. egyház életében való szereplése és tradíciói meg is kívánják. Gróf Tisza István mint általános örökös, a napokban fog a rendelkezésnek megfelelni.

Elnök: Ha maga napszamos ember, miért hagyta ottan a munkát?

Dobos: Kötelességemnek tartottam. Kontra László azt mondja, hogy őt nem hívta senki.

Elnök: A vizsgálóbíró előtt maga azt mondta, hogy Kardos Ferencz hívta, mert ha nem megy, akkor baj lesz.

Kontra tagadja. Elnök: Milyen bottal fenyegették a járásbírósgát?

Vádlott: Semmiféle bottal, hiszen nem is volt nálunk bot.

Elnök: A vizsgálóbíró előtt azt vallotta, hogy bottal hadonáztak a járásbírósgát épületében.

Kaczur Ferencz, ifj. Kovács György lényegtelen vallomásokot tesznek.

Ifj. Kovács István azt mondja, hogy a templomból jött ki, amikor találkozott a Kisvárdába menő szocialistákkal, különben pedig dolga volt Kisvárdán.

Dudás Mihály azt mondja, hogy nem volt jelen az esetben. Elvult utazva akkor hazulról.

Elnök megkérdi, hogy látta-e valaki a vadottak közül Dudást Kisvárdán?

A vádlottak mindannyian azt mondják, hogy nem látták.

Ezzel a vádlottak kihallgatása véget ért és elnök a tárgyalást délután 3 órára felfüggesztette, a mikor a tanúk kihallgatására került a sor.

KÖZGAZDASÁG.

Az »Anker« élet és járadék biztosító társaság Bécsben apr. 14-én tartotta XXXIX. rendes közgyűlését F a l k e n h a y n F e r e n c z u r ő nagyméltósága elnöklelte alatt.

Mint a számadási jelentésből kiténik, az 1897. évben 10208 ajánlat nyújtott be 24,656,786 frt 41 kr tőkére és 17,807 frt 47 kr járadékra és 7923 szerződés 19,020,346 frt 16 kr tőkére és 15,392 frt 35 kr járadékra létesített. — Az év végén érvényben volt 84,717 biztosítási szerződés 239,750,553 frt 32 kr tőkével és 117,221 frt 63 kr járadékkal.

Az 1897. évben halálesetekért, visszavásárlásokért életési és járadék biztosításokért 1,621,247 frt 75 kr a nyereményrészesüléssel kötött haláleseti biztosítások osztlék alapjaiból és a minoralis eredménynyel garantirozott túlélesi csoportok alapjaiból az üzleti nyereségből a társaság által adott összeg hozzájárulásával

1,973,817 frt 39 kr a nem garantirozott túlélesi csoportok alapjaiból 1,416,811 frt 35 kr összesen 5,011,876 frt 49 kr fizetett, míg a tartalék szabályszerű emelésére fordítottat

6,092,895 frt 66 kr A biztosítottak előnye kiténik abból, hogy a nem garantirozott túlélesi csoportok tagjai évi részletekben befizetett 780,037 frt 69 kr betétet 1,416,811 frt 35 kr, a garantirozott túlélesi csoportok tagjai a biztosítottak összesen kívül a garantirozott tőke 13% át kaptak, míg az A) osztlékterv szerint halálesetre biztosítottak az évi díjnak 25%-át, a B) osztlékterv szerint (emelkedő osztlék) biztosítottak az évi díj 9, illetve 12%-át kaptak nyeremény osztlék gyanánt.

A biztosítéki vagyon a számadási jelentés szerint a díjtartalékokból (biztosítéki alap)

54,683,190 frt 52 kr összegben, továbbá a részvenytőkekből 1,000,000 frt és a tőketartalék, külön

tar tartalék és az 1897. évi nyereségből átutalt 3,144,053 frt 40 kr

összesen 58,827,243 frt 92 kr összegből áll.

A társaság összes vagyona 61,930,327 frt 28 kr

A vagyon elhelyezése a törvényes határozmányoknak teljesen megfelelően történik és ingatlanoktól, pupillaris jelzálog kölcsönökből és pupillaris értékpapirokból áll, melyekből Magyarországra esik:

Magyar értékpapirokban 8,233,267 frt 05 kr

Jelzálogkölcsönök magyarországi ingatlanokra (6,786,408 frt becsértékben) 2,759,600 frt

továbbá a társaság háza Deák tér 6 sz. (Anker udvar) 531,884 frt 40 kr

32,966 frt 17 kr tiszta jóvédelemmel

tehát összesen 11,524,751 frt 45 kr

A részvényesek között osztlék és felül osztlék gyanánt 200,000 frt osztatik ki; a nyereményrészesüléssel biztosítottak alapja és a garantirozott túlélesi csoportok javára 100,000 frt utaltatik és a rendkívüli tartalékok emelésére 150,000 frt fordítanak.

Az 1897. évben a nyeremény részesüléssel biztosítottaknak és a felosztásra kerülő garantirozott túlélesi csoportok tagjainak nyereményosztlék gyanánt 324,785 frt 63 kr fizetett ki.

Őfelsége uralkodói jubileuma alkalmából 10000 frt a tisztviselők és szolgálak nem nyugdíjkepes özvegyei és árvái segélyezésére létesítendő alap javára adományoztatik.

Az igazgató tanácsból kilépő gr. Zichy Jenő ur ő nagyméltósága az igazgató tanács tagjává ismét megválasztott.

Az 1897. évi szövény f. hó 15-16-án kezdve 100 fittal váltatik be a társaság pénztáránál

CSARNOK.

Az öreg Held bosszúja.

(Foly. és vége.)

Lenka elpirult, amint az urak szeme megakadt rajta, perczekig nevére kíváncsos gyönyörűségét. A még akkor gazdag Valajthy Muki majd megzavarodott a látásától. A vállamra ült.

— Nagy köpe vagy Gaspár — szólt — van-e otthon az istállóban négy teliver tovad megvásároltam?

— Van, méltóságos uram — felelt — látogasson meg csak. És meglátogattam. És ettől a percztől kezdve gyakran. Hol eladott, hol megvet paripákat. Kiténik üzleteket csináltam veie. Mikor már bizalmasabbak lettünk pénzt is kért kölcsön. Adtam neki uzsora kamatra. Ekkor már az asszony is megunt a sok kocsinúést, a vásározást. Otthon hagytam hát, nehogy kedvét szegjem, nehogy feperzselje a nap fehér homlokát: meghervassza azokat a rózsákat az arcán.

— De hát igyunk! — mondta rekedten a vén kupecz, mert most következik a dolog boldondja.

Egy este Kecskemétről jöve, úgy vacorá után elnéztem a „két aranybika“-hoz. A czimborákkal sokaig eldevernyáztunk, mikor részegen odatartogott hozzam Kulucsár, a vén boltois es halkán a fülembé sugta:

— Te számár itt iszol éjfélig.

— Itt hát, tehetem, — feleltem dölyfösen.

— Mégis csak számár vagy, míg te itt iszol, addig a te drágád otthon jól éli világát. Érted-e? de massal.

Mintha a szívemre valaki egy ma'omkövel csapott volna. Gondolom, feleltem, aztán elrohantam csak úgy hajadontón hazafelé. Ott megálltam az ablak alatt. Hallottam az asszony gerle kaczagását, de mintha férfi hangot is hallottam volna. Megálltam a házammal szemben egy akácza sötétjében és várakoztam. Nem sokaig kellett várnom. Az ablak kinyílt és azon kiugrott méltóságos

Valajthy Muki ur. Utána akrtam rohanni, hogy megfogjam, de ekkor mintha valaki egy százmázsas kalapáccsal fejbe vágott volna, összerogytam. Nem tudom, hogy aztán mi is történt velem, de egyszer éreztem, hogy ott hon fekszem az agyban, a feleségem reám hajol és fülembeszug, ha — ha, ha, tudja mit? hát egy »édes« titkot.

Ha lett volna erő karjamban úgy szoritom magamhoz azt az asszonyt, hogy megfulad. Nem volt erőm, lehanyatlottam párnámra s valami örületes kaczagás tört ki belőlem. Még vagy hónapokig feküdtem s láz álmaimban egy rettenetes bosszúterv fogalmazott meg lelkemben.

Az ivóból új dal hallatszott: »Az asszony ingatag« Held Gaspár ivott és folytatta gyorsan, szinte lázasan:

Akkor már méltóságos Valajthy Muki ur egészen a zsebemben volt. Egy napon elárvereztettem, megvettem a birtokát s min-e egy kutyát, ostornyellal vertem ki a kastélyából. A gyerek pedig, az édes anyja gyönyörűsége, az »en« fiam, nőt, egyre fejlődött. Iskoláit elvégezte s bejutott a bankhoz. Pompás szép fizető volt, csak kissé könnyelmű. Szórta a pénzt kártyáért, szép szemekért én meg csak biztattam:

— Mulass fiam, van elég apádnak. A gyerek szót fogadott; költött sokat, nagyon sokat. Ekkor aztán rövid időközökben ezer, kétezer, öt, tizezer forintot adtam neki, hogy a nevemre helyezze el a bankban. — A fiu elvitte a pénzt es beszámolt a betétkönyvvél.

Láttam, hogy az a könyv hamisított. Hamisítja az »en« fiam. Hiszen ismertem az irását. Mikor már vagy harmincezer forintot rabiztam, magam mentem el az intézetbe, hogy felvegyem a pénzem. — A pénztáros forgatja, nézte a könyvet, — azután kijelentette:

— Ennek minden egyes tétele hamisítva van.

— Lehetetlen, szóltam, hisz a fiam he'yezte rá el ott a pénzemet.

— A Béla?! kiáltották csodálkozva a többi tisztviselők.

— Ak! erősítettem.

— Akkor... akkor... felelt szinte akadozva a pénztáros, — akkor az a hamisító.

És láttam, hogy Béla a másik szobában hallgatódzik. Láttam, hogy halványul el szép arca, mint onson ki az utczára. Utána mentem. Bement egy fegyverkereskedésbe, revolvert vett.

Azután kocsira ült és a legelső szállodában szobát váltott. — Követtem egész a szobája ajtajáig és ott hallgatództam. Hallottam, mint sóhajtoz nyugó, — mint huzza fel a psztoly ravaszát. — És ekkor hallottam a dörréncst, a halálhörgést és ekkor rátörtem az ajtót.

Ott feküdt már akkor, homlokából a vér az a Valajthy vér cörgedezett a kerevetre, a fehér vánkásra, a szőnyegre.

— Rettenetes! kiáltottam fel.

»És ekkor — folytatta a zsvány — hazamentem a feleségemhez és megmondtam neki,

— Bujovics Leoka te! A te fiad, meg a méltóságos Valajthy Muki fia sikkasztott, lopot esalt és agyonlötöte magát. Eredj, borulj rá a holttestére. A te szived zuzódjon össze, ha az enyémet megölted!

Ha... ha... ha! Ugy-e pompás bosszút álltam.

Ott künn megeredt a zápor hevesen, de én rohantam ki zugó agyvelővel...

Csak ma ocsudtam fel, mikor olvasom a lapokban:

»Held Gaspár vagyonos fővárosi polgár ma szivszélhűdésben meghalt. Fia csak harmadnapja lett öngyilkos és az apai sziv meghasadt egyetlen gyermekének elveszte miatt. Akit szeretett, annak halálát ő nem élhette tul.«

Bessenyei.

Beocsíni, Portlandt, Román cement

és

kőbányai disztégla gyári raktár.

Zsákonkénti és vagononkénti eladás.

Elismert legjobb cement.

Csapó-, Kis-Szappanos-utca 407.

Stegmüller Árpád

építésznél.

Aranyozó üzlet.

Van szerencsém tudomására
hozni Debreczen és vidékének,
hogy

aranyozó üzletemet

május 1-től Morgó utcai lakásom-
ról áthelyezem

főtér, Teleky-utca 2135. sz. ház
alatt levő üzlethelyiségbe

s kérem a nagyrdemű közön-
ség becses pártfogását.

Tisztelettel

Dömsödy Lajos

aranyo ó-mester.

Aranyozó üzlet.

Gleichenberg gyógyhely

Steierországban.

Gyógyeszközök: Alkalikus-muriatikus forrá-
sok, savó, tehén- és kecsketej, [Száras etetés],
kefir; fenyő és orvosi inhalláció, forrás-fecs-
kendezések az egyes kabinokba, pneumatikus
kamara, szénsavas aczell és pezsgő fürdők.
Hidegvíz-gyógyintézet.

Idény május 1-től szeptember végéig.

Felvilágosítás és prospectus ingyen, lakás meg-
rendelések

Gleichenberg gyógyiganga-
tóságánál.

1898. november hó 1-től

Piacz-utczai 1829. szá-
mu házuknál

a főpostával szemben

egy bolthelyiség kiadó.

Debreczeni ipar és ke-
reskedelmi bank.

Előnyös képviselő

ajánlatik minden rangu tevékeny egyéneknek.
10 kros bélyeggel ellátott levelek intézendők:
sub A. 34. Annoncen-Expedition der NIEDER-
LANDSCHE KIOSKEN MAATSCHAPPIJ, ROT-
TERDAM (Holland.)

Van szerencsém a nagyérd. hölgy-
közönség szives tudomására hozni, hogy
régóta fennálló jóhírű

női divat és szabásztermemet

f. évi május hó 1-től kezdve
a Nagypéterfia-utca 820. sz.
a., Dr. Csikos-féle házba

helyeztem át.

Midőn e körülményt igen tisztelt meg-
rendelőimmal tudatni bátorkodom, egyszers-
mind megragadom az alkalmat, hogy széles
körben ismert varrodámat, hol a legegység-
sabb utczai és bálai toiletteket, valamint a leg-
különfélébb divatok szerint készült női ruhák
a leg zolidabb és tökéletesebb kivitel mellett
felette jutányos árt kaphatók — b. ügyel-
mükbe ajánljam.

Gyászruhák 22 óra áltatt készítettnek.

Tisztelettel

KATZ LUJZA.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszser ellentállt az idő megpróbálásá-
nak, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájda-
lomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik küszvényél,
csúznál, tagszaggatásnál és meghülekéknél és az orvosok
által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A
valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment
elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-
szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni.
40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden
gyógyszertárban készletben van; főraktár:
Török József gyógyszerésznél Budapesten. Be-
vásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert
több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki
nem akar megkárosodni, az minden egyes
üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegy-
zés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

Michelstädter S. E. és H.

mind az 5 világrészben elősmert, izléses és szolid gyártmányért számos világ- és ipar-
kiállításon kitüntetett elsőrangú

cipőgyára

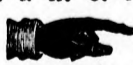

LEITOMISCHL.

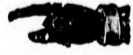
BÉCS.

WLASCHIM.

Ajánlja a n. é. közönségnek dusan berendezett

debreczeni cipő gyári raktárát

a mely szép és jó árukkal mindenkor verseny nélkül áll.

Alku nincs.

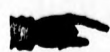

Kizárólag csak saját gyártmány.

Tulkövetelés kizárva.

a mennyiben minden cipő talpán a szabott gyári ár be van vésve.

Biczikly sport cipők cégünk kizárólagos szabadalma, egyenesen e célra készített külön-
legesség. Kerékpározóknak nélkülözhetetlen. Könnyű, kényelmes és jó.

Michelstädter S. E. és H.

cipő gyári raktára Debreczen, főpiacz, a „Hungáriá”-val szemben.

A debreczeni első takarékpénztár

jelzálogi bekebelezés mellett födbirtokra, állandó bérjövödelmet biztosító kész vagy építés alatt lévő városi házakra 40 éves vagy rövidebb idő alatti lejáratu

készpénzes

vagy

zálogleveles törlesztéses kölcsönöket és váltóhitelt

engedélyez a legmértányosabb kamattal és feltételek mellett. Megkeresésre az összes üzletágainkra vonatkozó értesítést szívesen nyújtunk.

A bekebelezési ügyletek gyors és jutányos keresztül vitelére ajánljuk takarékpénztárunk bizalmi ügyvédjét **Des Combes Henrik** urat, (lakik Piacz-utca 2145 sz.) ki is a takarékpénztár által megállapított legjutányosabb díjtartifa számítása mellett, az öt megkereső fele-nek szolgálatára áll.

Védjegy. Védjegy.

Mária-czelli

Gyomor-cseppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: éhvágytalanság, gyomorgyengeség, búzös lehelet, fellujtság, savanyu, felbőffőség, hasmenés, gyomorégés, felesleges nyálkákiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs szűkülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejlődésénél, a mennyiben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, gúliákkal, májbajok és hámrhoidákkal.

Említett bajoknál a **Mária-czelli gyomor-cseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi forrást: **Török József** gyógyszerész **Budapest**, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brády) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”.

A **Mária-czelli gyomor-cseppek** valódián kaphatók.

Kapható Debreczenben: Göll Nándor, Tóth Béla, Mihálovits István Dr. Róthschnek V. Emil, Tamássy és Balázs gyógyszerészeknél. Diószegen: Vaday Ignác. Ér-Mihályfalván: Mátray István. Hadházon: Farkas Ödön. Kabán; Horváth Kálmán gyógyszerészeknél.

Serravallo China-bora

v a s s a l,

orvosi tekintélyek, mint udv tanácsos. Dr. Braun udv. tanár Dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag, Dr. Kraft-Ebing tanár, Dr. Monti tanár, lovag dr. Mosetig-Moorhof tanár, Dr. Neuser tanár, Dr. Schauta tanár, Dr. Weinlehner tanár által sokszor felhasználva és legjobban ajánlva

(Gyengék és lábbadozóknak.)

Ezüst érem:

XI. orvosi congre-sus Róma 1894.

IV. Gyógyszerek és Chemiai congressus Nápoly 1894.

Arany érem:

Kiállítás: Venécia 1894., Kiel 1894., Amsterdam 1894 Berlin 1895., Páris 1895.

Több mint 700 orvosi elismerés.

Ezen kitűnő, új életet gerjesztő szer, kitűnő íze miatt különösen gyermekek és asszonyok által kellemesen használatik. 1/2 literes üvegekben a frt 1.20, 1 literes üvegekben a frt 2.20. Kapható minden gyógyszerárban.

Serravallo gyógyszerár Triestben

gyógyárak nagybani zétküldése.

Alapított 1848.

Legnagyobb nyeremény

legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény

J E G Y Z É K E

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	Jutalom	Korona
1	jutalom	600000
1	nyer. á	400000
1	" "	200000
2	" "	100000
1	" "	90000
1	" "	80000
1	" "	70000
2	" "	60000
1	" "	40000
5	" "	30000
1	" "	25000
2	" "	20000
3	" "	15000
31	" "	10000
67	" "	5000
3	" "	3000
432	" "	2000
763	" "	1000
1238	" "	500
90	" "	300
31700	" "	200
3900	" "	170
4900	" "	130
50	" "	100
3900	" "	80
2900	" "	40

50,000 nyer. és jut. **13.160,000** összesen

melyek hat húzásban sorsoltatnak ki.

A második nagy magy. kir. osztálysorsjáték nemsokára ismét megkezdődik és

100,000 sorsjegyre **ujból** **50,000** nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog

A nyerési esélyek tehát, amint már általánosan ismeretes, óriásiak

Szíves mielőbbi megrendeléseknél eredeti sorsjegyeket a tervszerű eredeti árban és pedig:

egy egész I. s. oszt. eredeti sorsjegyet 6.— frt
 „ fél „ „ 3.— „
 „ negyed „ „ 1.50 „
 „ nyolcad „ „ —.75 „

küldünk szét utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése ellenében

A húzások után megküldjük tisztelt vevőknek a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak előre is rendelkezésre. Amint ismeretes, a húzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosak és azoknál mindenki megjelenehetik.

Kiváló szerencse

kedvezett főarudánkknak az I. magy. kir. osztálysorsjátékban, a mennyiben már az előző osztályokban (az első öt osztályban) 100.000, 30.000, 5000, valamint számos 2000, 1000, 500 és 300 koronás nyereményt nyertek főarudánkban, melyeket a szerencsés nyerőknek ki is fizettünk.

Ajánlatos ennélfogva a II-ik magy. kir. osztálysorsjáték I-ső húzásához a megrendeléseket mielőbb hozzánk juttatni. Emléztetünk az első sorsjátéknál bangoztatott azon többszöri figyelmeztetésünkre, hogy röviddel az első osztály húzás előtt az első osztály sorsjegyek elkelnek; és igazunk is volt, mert még közvetlen az első osztály húzás előtt a bel- és külföld elárasztott hennünket rendelményekkel olyanynyira, hogy a későn érkezőket legnagyobb sajnálatunkra már nem eszközölhetük.

Kérjük tehát a rendelményeket az első osztályhoz mielőbb, mindenestre azonban legkésőbb

május hó 11-éig

mely napon a húzás megkezdődik

hozzánk beküldeni, mert csak ez esetben ígérhetjük ezek biztos eszközösét.

Török A. és TSA

a magyar. kir. szab. osztálysorsjáték főelárúsnitói

Budapest V., Váci-körut 4. A.

Tessék a czimre vigyázni!

Tessék a czimre vigyázni!

Alapított
1880. évben.

Hrabéczy Antal

vegyészeti gőzmosódája, műfestészete és tisztító intézete
DEBRECZEN, Széchenyi-utca 1801. szám.

Alapított
1880. évben.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy üzletemet, — mely 18 éves fenállása óta osztatlan elismerésben részesült — a modern technika legújabb eszközeivel **ujjonnan felszereltem és kibővítettem**, úgy, hogy az nemcsak a fővárosi, hanem a külföldi hasonló intézetekkel is képes versenyezni. Több oldalról hangoztatott kívánságnak megfelelően egy

fővárosi férfi szabót

alkalmaztam azon czélból, hogy a munkában adott férfi ruhák szakszerűen kijavittassanak és ki is vasaltassanak.

Festetnek: selyem, gyapju, pamut, fél-gyapju kelmék, mindennemű női ruhák egészben vagy szétbontva, butorkelmék, női jaquetek és uri öltözetek.

Tisztítatnak: Női-, u. m. házi, utczai- és báli ruhák, a legvilágosabb és legvalótlanabb színű selyem ruhák, napernyők, uri öltözetek, szőnyegek és függönyök.

Katonatiszti lópokrócok festése és tisztítása.

Vidéki megbízások a legnagyobb figyelemmel teljesítetnek.

Tessék a czimre vigyázni!

Tessék a czimre vigyázni!

500 FORINTOT

fizetnek annak, ki a **Bartilla-szájviz** használatát után újból fogfájást kap, vagy szájának szaga támad. Üvege 35 kr. Csomagolásért külön 10 kr. **Bartilla A. örökösei E. Winkler Wien, 19 I. Sommergasse 1.** Kapható Debreczenben: **Mihalovits István** a „Kigyóhoz” címzetű gyógyszerárában. Határozottan kérjük **Bartilla szájvizet**. Hamisítások följelentéséért jó díjazás adatik.

Köszénkátrányt

legjobb minőségben,
zsindely- és deszkatetők,
továbbá
szőlőkarók behuzására,

mely által azok tartóssága kétszerre hosszabb, továbbá **czulapok**, melyek a földbe ásatnak, **kerítések** s **gazdasági eszközök befestésére**, hordókban a 50, egész 250 súlytartalommal, továbbá saját gyártmányu

coaksot

(pirszén) kovácsok és lakatosok részére ajánlja ju anyos ár mellett:

Legszeszgyár igazgatósága
DEBRECZENBEN.

Dr. Högyes-féle

az egész világon szabadalmazott higiénikus asbest talpbatét.

Egy találmány, mely hosszas kísérletek és fáradságok eredménye hivatva van, hogy az emberi test leglényegesebb részét megóvja a meghűléstől. Nincs többé tyukszem, borkeményedés, lábfeltérés, lábégés meg van védve hideg vagy meleg és lábizzadás ellen az, ki cipőjét Dr. Högyes-féle szabadalmazott Asbest talpbatéttel látja el. Csak a szennvedőknek és köhögésre ingerülteknek megbecsülhetlen értékű.

Az asbest talpbatét kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállított. Ára páronként 1 ft 20 kr gyermekeknek 60 kr. Szétküldés csakis utánvétellel. Felvilágosítások és prospectusok ingyen.

Általános Asbestárnyó-gyár betéti társaság Budapest. VI. Sziv-utca 18.

**Északmagyarországi egyesített
köszénbánya és iparvállalat**
részvény-társulat képviselősege Debreczen.

Mint fentnevezett köszénbánya képviselője, van szerencsém a közelgő **cséplési idényre** a t. gazdálkodók b. figyelmét általános közkedveltségnek örvendő

szenünkre

felhívni. Ajánlok cséplési szükségletekre

baglyasi, koranesi és esibai szenet

bármely állomásra szállítva

felette jutányos árban.

Tisztelettel

Klein Adolf

Miklós-utca 1924.

A m. kir. államvasutak gép-gyárának vezérügynöksége

Budapest, Váci-körút 32. sz.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült **gőzcséplőgarnitúráit**, ipari célokra alkalmas „Compound” **lokomobiljait**, teljesen vasból készült szalmakazalozó gépeit, gőz-kukoriczamorzsolót, Stibor-féle körfűrészait.

Milleniumi kaszáló- és arató-gépeit,

továbbá **SACK-féle** ekéit, vetőgépeit, boronáit és egyéb gazdasági gépeit.

Arjegyék ingyen és bérmentve.

Heves-, Hajdu- és Szatmármegye képviselői: Markus és Schwarcz Eger—Debreczen.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben a főpostával szemben.